

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון ז' - פרשת תרומה תשפ"ד

שתי הרגשות, שונות זו מזו.

מצד אחד עליו לחוש יראת גדולה, פחד מפני גדלותו ורוממותו של הקב"ה המצוי בבית הכנסת.

ומאידך, עליו לחוש שמחה עצומה על כך שזכה להיות ביה"כ ה', ועל הזכות העצומה שיש לנו כיהודים, לעמוד ולהתפלל לפני הקב"ה.

זה ההסבר לשני הפסוקים בספר תהלים, הסותרים, לכאורה, זה את זה:

'עבדו את ה' ביראה' (ב יא), **'עבדו את ה' בשמחה'** (ק ב).

ובאמת אין סתירה בדבר כלל וכלל, כי זו בדיקת התחושה של כל יהודי כניסתו להיכל בית הכנסת, מצד אחד שמחה עצומה, ומצד שני פחד ומוחל.

האביר יעקב מוסיף ומרמז זאת בלשון הפסוק: **'מקדש'**, שהנקוד שלה הוא חיריק ש"א וקמ"ז. וכן גם במלה **'תפלה'**, גם בה יש חיריק ש"א וקמ"ז.

ובאופן פלאי, גם המלים **'יראה'** ו**'שמחה'** יש בהם את אותה הנקוד, חיריק ש"א וקמ"ז.

וזה מלמד אותנו שיהודי שנכנס ל**'מקדש'**, לתפלה, עליו להרגיש את שתי הרגשות הללו: **שמחה ויראה**.

יום ששי

ביצד נכין עצמנו לעולם הבא?

רבנו דוד אביחצירא, **'עשרת ראשונים'**, נכדו של רבנו האביר יעקב' כותב בספרו **'פתח האהל'** מאמר ארוך על חובת האדם בעולמו, ועל הצורך להכין את עצמו לעולם הבא, חיי הנצח.

הוא דורש זאת על הפסוקים בפרשה, שמספמים את כלי הצר המשפון:

'כל עמודי החצר סביב ואדניהם' - **'חצר'** רומזת לגוף האדם, כי החצר היא הרשות הקטנה שבגופו, וכן גם האדם נמשל בקהלת (ט יד) **'לעיר קטנה ואנשים בה מעט'**.

'עמודי החצר סביב' - הם הדברים שהעולם עומד עליהם, תורה, עבודה וגמילות חסדים. ללמוד שאדם צריך לטרוח ולהשקיע הרבה בעמודי העולם הללו, כדי לזכות לחיי העולם הבא.

'מוחשקים כסף' - זה עמוד החסד, על דרך האמור בפסוק (קהלת ה ט) **'אהב כסף לא ישבע כסף'**, ודווקא חז"ל (מכות י) על אוהב מצוות, לעשות מצוות וגמילות חסדים **בכסף**.

'ויהם כסף' - מניט ויום שניים, זה רומז לשתי התורות, תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

'אדניהם נחשת' - זה העמידה בנסיון והשמירה בפתחי היצר הרע, שמוחש צריך האדם להתניצב **כנחשת**, ולהתעקש במצ **תחושה** שלא לעבר אפילו על אסור אחד מאסורי התורה.

'ארוץ החצר מאה באמה' - כדי שיגדל ויתארף חלקו של האדם בעולם הבא, עליו להשתדל באמירת **מאה ברכות**, **'והחב חמשים בחמשים'** - אלו חמשים שערי בינה, שאדם צריך לשאף ולהשיג אותם כל ימיו חייו.

'וקמה חמש אמות' - אלו חמשה חמשי תורה.

'שש משור' - רומז לששה סדרי משנה.

ואם יעשה אדם את כל אלו, זו היא ההכנה הראויה ביותר לקראת העולם הבא.

שבבלב

ועמק הענין הוא, שעקר העקרים של התפלה היא פנות הלב, לא מלמול השפתים, ולא תנועות הגוף.

רבנו האביר יעקב' בספרו **'פתוחי חותם'** מרחיב בענין הזה, ומסביר שאם אדם לא מכוון בתפלה שלו, אלא רק מוציא את המלים בשפתיו, ולבו בל עמו, התפלה שלו לא מתקבלת לפני הקב"ה.

יותר מזה, התפלה נקראת **'דברים העומדים ברומו של עולם'**, כמו שאמרו בגמרא ברכות (ו), כלומר, אין במצוה הזו עשייה גשמית בעולם הזה, אלא דבור בלבד, אלא שאותם מלים ודבורים עולים למעלה, לשמי מרומים, ופועלים לרומם את השכינה הקדושה, וגם משפיעים על האדם שפע רב ומגוון משאלותיו.

האביר יעקב' רומז זאת בפסוק הראשון של הפרשה:

'דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה' - זו התפלה, הנקראת **'דברים העומדים ברומו של עולם'**, והיא גם **מרומת** את השכינה, מלשון **'תרומה'** כאמור.

'מאת כל איש אשר ידבנו לבו' - עקר התפלה היא נדבת הלב, פגנת הלב.

'תקחו את תרומתי' - רק תפלה כזו, שתבוא מנדבת הלב, ובכונת הלב, היא זו שתתקבל לפני ה'.

יום רביעי

כל יהודי יכול לארח את השכינה

בני ישראל במדבר זכו למעלה גדולה וזכות עצומה: השכינה שרתה במחנה שלהם, הם עשו משכון והקב"ה השירה את שכינתו בתוכם, כמו שאמר **'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'**.

אולם, אומר רבנו האביר יעקב' בספרו **'מעגלי צדק'** (אות ר"ש), לא רק יהודי מבני דור המדבר זכה בזה, אלא כל אדם ואדם מאתנו, בכל הדורות, גם בדור שלנו, יכול לזכות לזה, בתנאי שיקדש את עצמו ויטהר את גופו, ואז יזכה גם הוא להיות מוכנה לשכינה.

זה ההסבר של המצוה להקמת המקדש על ידי ישראל, ללמד לכל הדורות שעל ידי הכנה ועבודה נתן להשיג את השקראת השכינה.

רבנו מוסיף ומסביר, שבפעם כל יהודי נברא בצלם אלקים, ויש בו קדושה עליונה שמו הראוי שהוא יהיה אכסניה לשכינה הקדושה, אלא שההמצאות וההתעסקות עם העולם הזה מעכירה את הקדושה הזכה.

ואם יעשה האדם **'ועשו לי מקדש'** - שיזכר את עצמו, ויטהר את גופו, או אז **'ושכנתי בתוכם'** - אבוא ואשרה את שכינתי בכל אדם ואדם מן ישראל.

יום חמישי

התחושות של יהודי בבית כנסת

הגמרא בברכות (ו) אומרת שהקב"ה מצוי בבית הכנסת, וממתין לתפלות של כל יהודי.

כשחושבים על כך, הלב צריך להתמלא פחד ואימה, כשאנחנו יודעים שבבית הכנסת נמצא בורא עולם שמצפה לתפלות שלנו. הדבר מבהיל ביותר!

רבנו האביר יעקב' מעמיק בענין הזה במחשוף הלבן, ואומר, שכל יהודי שנכנס לבית הכנסת צריך להרגיש

יום ראשון

'תרומה' בזמן הזה, ביצד?

כשלושים את פרשת **'תרומה'**, נוטים לחשב שהתרומה היתה רק במשכן או בבית המקדש, והיא מצוה שאינה נוהגת בזמן הזה.

אבל זה לא נכון, אומר רבנו האביר יעקב' בספר **'אני המלך'** (לקוטי שושינים), כל יהודי יכול לקיים בכל יום, גם בזמננו, את מצות התרומה. איך?

התשובה היא, ש**'תרומה'** היא מצוה שיהודי נותן מממונו או מפחו או מרצונו עבור הקב"ה ומצוותיו. וכל אדם שמותר מוספו או מרצונו צדי למלא את מצוה זו הקב"ה, הרי בזה הוא הקריב מעצמו, ונתן **'תרומה'** לבית ה'.

וכשם שה**'תרומה'** נתנה בנדבת הלב ובשמחה, כך צריך לנהג כל אדם שיתורם ממון או זמן עבור מצוה כל שהיא, שזו היא ה**'תרומה'** שלו, שתהיה בשמחה ובנדבת הלב.

רבנו מוסיף על זה, שגם בשעת התפלה, יש את ענין ה**'תרומה'**, מלשו **'התרוממות'**, כמו שאמרו חז"ל על התפלה (ברכות ו): שהתפלה מדברים העומדים ברומו של עולם.

ועל זה רומז הפסוק בפרשה:

'מאת כל איש אשר ידבנו לבו' - כאש אדם מתפלל בנדבת הלב, בכונת הלב, ולא רק מן השפה ולחוץ.

אז, **'תקחו את תרומתי'** - חזקה על תפלה כזו שתתקבל לפני לרצון.

יום שני

מהי הצדקה המהדרת ביותר?

אדם נותן כסף לעני, הוא מקיים בזה מצות צדקה.

אולם באפשרותו להשביח את המצוה, ולעשות אותה בהדרגה:

אם הוא נגש למצוה זו מתוך אמונה ובטחון, שכל הממון שיש ברשותו הוא מאת הקב"ה, והוא בסך הכל שליח של ההשקפה העליונה לתת לעני את מה שצריך להגיע אליו, ממילא הוא ירגיש שהוא לא נותן כלום מעצמו.

אז - הצדקה שלו תהיה מכל הלב, והנתינה שלו תהיה ברחב לב ובשמחה גדולה. כי הוא לא חושש להפסיד ממון בגלל המצוה הזו, והוא לא יבוא לידי קמץנות, קיללה.

את הענין הזה דורש רבנו האביר יעקב' בספרו **'פתוחי חותם'** מהפסוק בפרשה שלנו:

'ויקחו לי תרומה' - **'תרומה'** היא גם צדקה, וכמו שפרש רש"י: **'תרומה'** מלשון הפרשה, **'פרישו לי מממוןם נדבה'**.

והפסוק מסביר: מהי הצדקה המעלה ביותר?

'מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי' - כאש ר אדם זה, שבא לתת ממון לצדקה, יודע שזו **'תרומתי'**, כלומר, שהכל שיק קדוש ברוך הוא, והוא לא נותן כלום משל עצמו, אלא רק משל הקב"ה, כי הכל שלו.

זו הצדקה המהדרת ביותר!

יום שלישי

תפלה בלי כונה, אינה מתקבלת

התפלה נקראת בלשון חז"ל (תענית ב, ועוד) **'עבודה'**

